

КЕЛІСІЛДІ:

«Қазақстанның экологиялық
ұйымдарының қауымдастығы» ЗТБ
басқарма төрағасы

/А. Соловьёва/

БЕКІТЕМІН:

"Қазақстанның экологиялық
ұйымдарының қауымдастығында"
сүмен жабдықтау және су бұру
жөніндегі жұмыс тобының
жетекшісі
ҚР Индустрия және
инфрақұрылымдық даму
министрінің штаттан тыс кеңесшісі

/Б. Қасымов /

**Атырау облысының жергілікті экологиялық проблемаларын талқылау
жөніндегі мониторингтік топ отырысының
ХАТТАМАСЫ**

29 қазан 2021 ж.
сағат 14:30

«Nur Otan» партиясы
Атырау облыстық филиалы

Төрағалық етуші: Абақанов Елдос Нұрболұлы - Қ. Р. Парламент
Мәжілісінің депутаты, Республикалық экологиялық кеңесінің төрағасы;

Қатысқандар: Қазақстан Республикасы Парламенті Мәжілісінің
депутаттары Абақанов Е. Н, Жанбыршин Е. Т., Тұрғанов Д. Н., облыс
әкімінің орынбасары Бекенов Қ. Ә., Астанадағы ЕҚЫҰ Бағдарламалар
офисінің Экономика және экология бөлімінің меңгерушісі Рати Джапаридзе,
ҚР Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрінің штаттан тыс
кеңесшісі Қасымов Б. С., Қазақстанның табиғатты қорғау ұйымдарының
қауымдастығы» ҚБ экология маманы Ділдахмет С., «Экология» бағыты
бойынша қоғамдық кеңестің төрағасы Семғалиев Ә. және қоғамдық кеңестің
мүшелері, департамент басшылары, қоғам белсенділері, бұқаралық ақпарат
құралдары өкілдері.

КҮН ТӘРТІБІ:

Атырау облысының экологиялық ахуалы туралы.

Қ. Р. Парламент Мәжілісінің депутаты, Республикалық экологиялық кеңесінің төрағасы **Абақанов Елдос Нұрболұлы** сөзбен ашып, қатысушылармен таныстырып өтіп, әрі қарай жүргізіп отырды.

Сөз Қ.Р Парламент Мәжілісінің депутаты **Жаңбыршин Е. Т.** берілді.

(Е. Жаңбыршиннің сөзі)

Сөз Атырау облысы әкімінің орынбасары **Бекенов Қ.Ә.** берілді.

(Қ. Бекеновтің сөзі)

Сөз Астанадағы ЕҚЫҰ Бағдарламалар офисінің Экономика және экология бөлімінің меңгерушісі **Джапаридзе Р.** берілді.

(Р.Джапаридзенің сөзі)

От имени Офиса программ ОБСЕ в Нур-Султане разрешите поприветствовать Вас на сегодняшней встрече. В первую очередь позвольте отметить, почему ОБСЕ поддерживает данную тему: Для ОБСЕ как политической организации в сфере безопасности вопросы внедрения принципов зеленой экономики имеют большое значение, поскольку они неразрывно связаны со стабильностью и безопасностью. Атырауская область это третий регион где мы в этом году проводим выездной мониторинг по экологическим проблемным вопросам.

Надеемся что сегодняшняя встреча с участием депутатов, гос органов, а также общественности даст свои результаты по существующим экологическим проблемам в Атырауской области.

Сөз Қ.Р Парламент Мәжілісінің депутаты **Тұрғанов Д. Н.** берілді.

(Д.Тұрғановтің сөзі)

Тұрғановтың ұсынысы:

1. Тек Атырау облысы аумағында емес бүкіл республика бойынша шағын өзендер мәселесін оңтайлы шешу мақсатында арнайы республикалық бағдарлама қабылдау.

2. Жайық өзенінің мемлекеттік стратегиялық маңызын арттыру мақсатында үкімет деңгейінде шешім қабылдау.

3. Траншекаралық өзендер жөніндегі халықаралық конвенция талаптарын жүзеге асыру жөнінде, Ресей федерация тарапынан тиісті құжаттар қабылданған. Соған қарамастан бүгін де Жайық өзенінің Ресей бөліміндегі салаларында су қоймаларының құрылысы әлі де жалғасуда, ал конвенция талаптары бойынша бұл мәселе Қазақстан тарапымен келісе

отырып, жүзеге асырылуы шарт. Сондықтан екі мемлекет басшылары арасында бұған қатысты өзара тиімді келісім шарттар жасау керек деп ойлаймын.

Сөз ҚР Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрінің штаттан тыс кеңесшісі **Қасымов Б.** берілді.

(Б. Қасымовтің сөзі)

Қасымовтың ұсынысы:

Создать Общественную Комиссию на базе Экспертного совета Адалдық Аланы МИИР РК, состоящую из независимых экспертов отрасли, независимых общественных деятелей, журналистов, экологических организаций, депутатов маёслихата и других заинтересованных госорганов для открытого рассмотрения проектного решения технологии подготовки питьевой воды для г. Атырау.

Күн тәртібіндегі мәселе бойынша Атырау облысы экология департаментінің басшысы – **БЕКМУХАМЕТОВ Әлібек Мұратұлының** баяндамасы тыңдалды:

«Экология» бағыты бойынша қоғамдық кеңестің төрағасы, **СЕМҒАЛИЕВ Әлібек Аманжолұлының** баяндамасы тыңдалды:

Атырау облысы Табиғи ресурстар және табиғатты пайдалануды реттеу басқармасының басшысы – **ДЖАНТОҚОВ Нұрлан Қойланұлының** баяндамасы тыңдалды.

Сөз Қазақстанның табиғатты қорғау ұйымдарының қауымдастығы» ҚБ экология маманы **Ділдахмет С.** берілді.

(С. Ділдахметтің сөзі)

Ділдахметтің ұсынысы:

1. Природоохранным и правоохранительным органам усилить работу по борьбе с браконьерством по осетровым видам рыб и сайгакам.

2. В целях развития экологического туризма в Атырауской области разработать план продвижения туризма в государственном природном резервате Акжайык.

3. Лесным учреждениям акимата Атырауской области улучшить работы в период пожароопасного сезона и обновить материальную техническую базу лесхозов.

4. В рамках поручения Президента Республики Казахстан по посадке 2 млрд деревьев, улучшить работы по посадкам саженцев.

5. В рамках национального проекта «Жасыл Казахстан» разработать план работы и реализовать по уменьшению выбросов и переработке мусора.

«Қазгидромет» РМК Атырау облысы бойынша филиалының қоршаған ортаны кешенді бақылау зертханасының басшысының міндетін атқарушы **СЕГІЗБАЕВА Маржангүл Сәнімжанқызының** баяндамасы тыңдалды.

Баяндамадан кейін талқыға түсіп, өз ұсыныстарын білдіргендер:

Хайруллин Арман Ғабидоллаұлы - жеке кәсіпкер, қоғам белсендісі:

1. Жаңа экологиялық кодекстың талаптарына сәйкес келер жылы эмиссиялар үшін түсетін қаражат жергілікті Табиғи ресурстар және табиғат пайдалануды реттеу басқармасы шотында қордаланады. Түсімдерді приоритетті табиғат қорғау бағыттарына жұмсауды экологиялық белсенділер арқылы мақұлдауды және оның транспаренттілігін көрсету мақсатында қоғамдық бақылау орнатуды талап етеміз.

2. Каспий маңы аймағының нәзік экожүйесін түпкілікті құртып алмау мақсатында "Теңіз" кенішінен және "Қашаған" кен орындарында өндірілетін мұнай көлемін әр қайссысы жылына 15 миллион тоннадан аспауын талап етеміз. Академик Мұфтах Диаров ағамыздың есептеуі бойынша бұл меже экологиялық сиымдылықтың шегі болып табылады.

3. Жайық, Жем, Ойыл өзендері суының тарылуына байланысты Оңтүстік Ембі артезиан бассейінде орналасқан Жаңасу, Бали, Тугаракчан секілді өзі кұйылмалы суларын Су кодексінде көзделген резервты су көзі ретінде пайдалану үшін оларды бұрандаға отырғызып, тұшыту стансаларын салып Атырау және Құлсары қалалары бағытына су құбырлары тарту керек.

4. Жоғары сапалы жерсеріктік суреттер беретін "Ғарыш сапары" бағдарламасы сөзсіз қажет дүние. Сөйте тұра ол қалалар маңын қоқыстанудың алды ала алмайды. Тек констатациялайды. Сондықтан бұл жұмысты ұшқыш дрон жасақтары мониторингіне беру пайдалырақ. Оның тиімділігін Атырау қаласында 2021 жылдың 1-ші жартыжылдығы ұзағында жүргізілген "Қыран" жобасы дәлелдеген болатын. Заманауи әдіс қоршаған ортаның бүлінуін тоқтатумен қатар, қоқыстанған даланы тазалауға жұсалатын бюджет қаржысын едәуір үнемдеуге мүмкіндік береді.

5. Атырау облысының экологиялық мәселелерін шешу жол картасы бағдарламасына қоғам тарапы Жайық өзенін ластауы мүмкін ошақтарды инвентаризациялау жұмыстарын енгізген болатын. Жер астымен тартылған жасырын құбырларды анықтау үшін арнайы сканнерлеуші құрылғылап пайдаланып, мониторингтік гидрогеологиялық сынама алу жұмыстарын жүргізу қажет. Осыған орай жол картасын тиісті деңгейде қаржыландыру мүмкіндігін қарастыру қажет.

6. Атырау қаласы қатты қоқыс қалдықтары полигонын рекультивациялау бойынша жоба жасақтау жұмыстары жүргізілуде. Бұл

жұмыс жүз жылға бір жасалады. Жоба сұлбасы ұрпақтар алдындағы зор жауапкершілікті сезініп соңғы технологиялық жетістіктерді ескеруі маңызды. Атап айтқанда қоршаған ортаға және халық денсаулығына зиянды болып саналатын негізгі денені сыртқы ортамен қарым қатынасынан изоляциялау, дренаждау және үстіңгі жабынды мен іргелерді гео бекіту шараларын енгізу міндет.

7. Қазгидромет Республикалық Мемлекеттік Кәсіпорны және Атырау облысының қоғам белсенділері арасында жасалған мәмілеге байланысты облыс аумағына ауа бассейні сапасын анықтайтын 10 онлайн станса орнатылуы тиіс. Өткен аптада мекеме қызметкерлерімен бірге Жылой ауданында және Атырау қаласында болашақ локацияларды анықтадық. Эко стансалар инфрақұрылымдық қолжетілімдік және қауіпсіздік мақсатында мемлекеттік иелігі бар мекемелер аулаларында орнатылғаны тиімді. Алайда экологиялық бақылау бағытындағы мемлекеттік саясаттың жүзеге асырылуына Атырау облыстық білім беру басқармасы тарапынан әзірге қолдау аз. Сондай ақ қолайлы жұмыс үшін, таңдап алынған жерлерге құрылғыларды орнатуда Атырау облыстық Ішкі саясат, мәдениет, архивтер және құжаттама, дене шынықтыру және спорт басқармалары атсалысуын сұраймыз.

ЧЕРНОВА Галина - қоғам белсендісі:

Проводить эффективный мониторинг состоянием атмосферного воздуха с выявлением источников прежде всего по загрязнению атмосферы сероводородом: находить эти источники, определить нарушителей и предавать их штрафным санкциям, вплоть до лишения лицензий и других разрешающих документов; 2. По воде: проводить строгий учёт и контроль за расходованием воды; 3. Требовать от ТЭЦ Атырау внедрение оборотного обеспечения, с тем, чтобы ТЭЦ использовала воду повторно, а не сливала огромные объемы воды на рельеф местности; 4. По АО «СуАрнасы» потребовать полный отчёт по всем водопользователям Атырауской области с точным указанием количества забираемой воды и ненормативным потерям воды при подаче потребителю. Строго проводить учёт воды, используемой автомойками, парикмахерскими, химчистками, стиркой ковров и т. д. Необходимо потребовать от этих фирм внедрение оборотного водообеспечения с дальнейшим переходом на замкнутый цикл потребления воды; 5. По Водному Кодексу: срочно необходимо внести в Водный кодекс изменения, связанные с разрешённым сбросом в городскую канализацию опасных и токсичных стоков, которые сейчас допускают нерадивые фирмы и конторы, обслуживающие нефтяные компании и по контрактам выигрывающие огромной стоимости тендера на обработку опасных стоков и отходов производства. Эти конторы приспособились сливать эти опасные стоки в городскую канализацию, а город при этом задыхается от нестерпимой вони и удушающих газов!

ХАМЗИН Дидар Өтепбергенұлы - экологиялық мәселелер бойынша еркін кеңесші, блогер:

Катастрофа реки Жайык или почему спит правительство.

Каждый день, на всех платформах Атырауской области поступают фото и видео материалы, что уровень реки сходит на нет. К сожалению, мы не видим никакой реакции ни от депутатов от нашей области, ни от акима, ни от правительства. Почему, при всех явных признаках катастрофы, идёт явный саботаж видимой проблемы? Может не хватает знания и не могут понять что делать?? В этом случае хочу предложить следующие шаги, которые помогут предотвратить водную катастрофу региона:

- * Необходимо объявить ЧС с Республиканским статусом

- * Необходимо создать водную стратегию по годам, в которую должны входить использование всех водных ресурсов области

- * Море уже не спасти, и Северный Каспий останется в истории потомков, но можно спасти реку, построив дамбу на устье реки и начать набор воды и поднять уровень реки во время зимнего периода и паводка до проектной. Сделать рыбоходный канал, для миграции рыбы во время нереста со строгой защитой во время путины. Для этого в экстренном порядке, необходимо начать ПСД.

- * Деньги выделенные на ремонт 14 каналов и берегоукрепление реки в Махамбете, перенаправить на реализацию вышеописанного проекта. Все эти действия, помогут избежать экологической и энергетической катастрофы в кратчайший срок.

Для долгосрочных проектов необходимо рассмотреть следующее:

- * вместо каналов, часть воды которая уходит в песок, а другая испаряется в жаркое время года, которые также является причиной гибели скота, построить сеть трубопроводов для обеспечения всех животноводов и сельхозпроизводителей водой. Точечное обеспечения поможет избежать вышеописанные проблемы и даст возможность мониторить сельское хозяйство региона и помогать крестьянским хозяйствам.

- * рассмотреть возможность использование всех подземных вод для нужд региона, особенно подземное озеро Муздыбулак в Тайсойгане.

- * убрать немедленно все запруды на реке Ойл, и использовать эту воду для нужд региона.

- * рассмотреть возможность использование подземных вод, месторождения Кокжиде в Актюбинской области для нужд нашего региона.

Все вышеописанные действия можно сделать без оглядки на северного соседа, в кратчайшие сроки и без огромных бюджетных вливаний.

А что вы думаете по этому поводу форумчане? Есть ли у вас идей, в дополнение к моим, которые смогут помочь спасти регион?

РОМАНҚЫЗЫ Алия - қоғам белсендісі:

Меморандум между АНПЗ и Итальянской компаний. Меморандум — это форма документа о договорённостях. В современной юридической практике термин «меморандум» ещё не устоялся. Поэтому у него есть довольно много значений.

Какую юридическую силу имеет этот меморандум, какие обязательства предусмотрены , сроки исполнения или начала , какие суммы и цифры где

Меморандум это не договор - это скорее письмо деловое и ни к чему не обязывает никого. Где гарантии ? источник финансирования проекта кто ? Сколько денег заложено ?

В РЕЗУЛЬТАТЕ РАБОТЫ КРУГЛОГО СТОЛА ПО ЭКОЛОГИЧЕСКИМ ПРОБЛЕМАМ АТЫРАУСКОЙ ОБЛАСТИ БЫЛИ ПРИНЯТЫ СЛЕДУЮЩИЕ РЕШЕНИЯ:

1. Принять во внимание рекомендации участников Круглого стола по основным экологическим проблемам Атырауской области.

2. Создать Специальную Общественную Комиссию на базе Экспертного совета Адалдык Аланы МИИР РК по обсуждению проектного решения строительства водоочистных сооружений для г. Атырау в состав которой пригласить экспертов в области водоподготовки, общественных деятелей, представителей Атырау облысы Су Арнасы и других заинтересованных организаций.